

EFRI
Dio projekta
financiranog u
okviru programa
INTERREG
Italija-Hrvatska

EFRI

izv. prof. dr. sc. Saša ČEGAR

TIM EKONOMSKOG
FAKULTETA U RIJECI VEĆ
JE RAZVIO METODOLOŠKI
VODIČ ZA PROCJENU
OTPADA OD HRANE
NA REGIONALNOJ
RAZINI. VODIČ
OBUHVAĆA TRI KLJUČNE
KOMPONENTE: ANALIZU
ZAKONODAVNOG I
STRATEŠKOG OKVIRA,
PROCJENU KOLIČINA
OTPADA NA TEMELJU
DOSTUPNIH STATISTIČKIH
PODATAKA TE
PRIKUPLJANJE NOVIH
PODATAKA PUTEM
POSEBNO OSMIŠLJENIH
UPITNIKA

ISTOCK

ECOFOODCYCLE

Inovativni pristup upravljanju otpadom od hrane

Dok se svijet suočava s eskalirajućim ekološkim izazovima, otpad od hrane postaje sve izraženiji problem – ne samo iz društvene i ekonomske perspektive, već i kao ozbiljna prijetnja prirodnom okolišu i opstojnosti ekosustava. Zabrinjava činjenica da gotovo trećina globalno proizvedene hrane nikada ne stigne do krajnjih potrošača, dok se istovremeno milijuni ljudi svakodnevno suočavaju s glađu. Takva neravnoteža ukazuje na neracionalno trošenje primarnih resursa poput vode, obradivog tla i energije, uz istodobno stvaranje dodatnih emisija stakleničkih plinova za proizvodnju značajnih količina hrane koja u konačnici ostaje neiskorištena i završava kao otpad. Taj nesklad nije samo statistička apstrakcija, već konkretna svakodnevna realnost neefikasnog korištenja i alokacije oskudnih resursa u lancu opskrbe hranom.

Značajne posljedice

Stoga, prekomjerno odbacivanje hrane ima značajne ekonomske i društvene posljedice – od gubitaka u proizvodnji i distribuciji do povećanih troškova za lokalne zajednice zbog preopterećenja javne komunalne infrastrukture. Istovremeno, rasipanje hrane u sredinama koje se suočavaju s prehrambenom nesigurnošću predstavlja dubok društveni paradoks. S ekološkog aspekta, problem doprinosi onečišćenju tla i vodenih resursa, povećanju emisija metana na odlagalištima te narušavanju održive ravnoteže između prirodnih i antropogenih elemenata unutar prehrambenih sustava.

Iako je minimiziranje otpada od hrane, uz istovremeno osiguravanje sigurnosti i dostupnosti proizvodnje i opskrbe hranom, prepoznato kao jedan od strateških prioriteta u okviru integriranih politika Europske unije, to pitanje još uvijek nije riješeno na cjelovit i učinkovit način. Uzrok tome leži prvenstveno u fragmentiranosti institucionalnih nadležnosti, nedovoljnoj koordinaciji između sektora i razina upravljanja, kao i u manjku pouzdanih i usporedivih podataka. Dodatno, često izostaje sustavan pristup koji bi povezoao zakonodavne, operativne i obrazovne mehanizme u jedinstvenu strategiju prevencije i upravljanja otpadom od hrane, prilagođenu specifičnim potrebama i kapacitetima pojedinih teritorijalnih jedinica. To se prvenstveno odnosi na regionalnu razinu, gdje nedostatak integriranih pristupa, ograničeni institucionalni kapaciteti te rascjepkanost i nekonzistentnost informacijskih sustava dodatno otežavaju uspješno i koordinirano upravljanje otpadom od hrane.

Metodološki vodič

S ciljem rješavanja tih izazova, Ekonomski fakultet u Rijeci sudjeluje u projektu ECOFOODCYCLE, financiranom u okviru programa INTERREG Italija-Hrvatska. Projekt okuplja partnere iz obje zemlje kako bi razvili konkretna rješenja za prevenciju i smanjenje otpada od hrane kroz uspostavu održivih prehrambenih sustava.

U okviru projekta, tim Ekonomskog fakulteta u Rijeci već je razvio metodološki vodič za procjenu otpada od hrane na regionalnoj razini. Vodič obuhvaća tri ključne komponente: analizu zakonodavnog i strateškog okvira, procjenu količina otpada na temelju dostupnih statističkih podataka te prikupljanje

novih podataka putem posebno osmišljenih upitnika. U dijelu posvećenom analizi pravnog i strateškog okvira, vodič pruža smjernice i kvalitativne analitičke pristupe koji omogućuju kritičko razmatranje zakona i politika na razinama EU-a, nacionalnoj i regionalnoj, s ciljem identificiranja nedosljednosti, praznina i mogućnosti za usklađivanje. Prilikom razvoja metodologije za procjenu količina otpada od hrane temeljenih na ključnim izvorima i dostupnim podacima, razvijen je model izračuna koji uzima u obzir tokove miješanog i odvojenog otpada, kao i specifičnosti razvoja pojedinih regija.

Naposljetku, u vodiču je predstavljen alat za anketno prikupljanje podataka, namijenjen detaljnom mapiranju vrsta otpada, načina zbrinjavanja i uzroka nastanka otpada po pojedinim sektorima, a koji je razvijen u suradnji s talijanskim partnerima. Alat je dizajniran tako da bude kompatibilan s analizom životnog ciklusa (LCA), što omogućuje procjenu ekološkog otiska i identifikaciju tzv. »hotspotova« – ključnih točaka za intervenciju.

Konkretni alati

Primjena metodološkog pristupa opisanog u vodiču omogućuje ne samo preciznije razumijevanje uzroka i razmjera problema otpada od hrane na regionalnoj razini, već i razvoj konkretnih alata za implementaciju ciljanih mjera. Kroz sustavno prikupljanje podataka i analizu, ovaj pristup osigurava osnovu za formuliranje specifičnih politika i strategija za smanjenje otpada i unapređenje održivosti prehrambenih sustava. Također, pruža lokalnim i regionalnim donositeljima odluka jasne smjernice za učinkovitiju alokaciju resursa i bolju koordinaciju među ključnim dionicima.

Trenutno se provodi faza prikupljanja, analize i interpretacije podataka za regije uključene u projekt.

Dobiveni rezultati poslužit će kao znanstveno utemeljena osnova za izradu učinkovitih regionalnih strategija upravljanja otpadom od hrane. U tom smislu, projekt ECOFOODCYCLE ne samo da povezuje relevantnu teoriju s suvremenom praksom u području upravljanja otpadom od hrane, već će osnažiti regionalne dionike, potičući ih da djeluju u skladu s znanstveno utemeljenim spoznajama, rezultatima i preporukama međunarodnog projektnog tima, koje su usklađene s općim ciljevima održivog razvoja i Europskog zelenog plana.

Partneri projekta

Uz Ekonomski fakultet u Rijeci, među partnerima su Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA (voditelj projekta), Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije, Agencija za razvoj Zadarske županije – ZADRA NOVA, Venecijanski Klaster, ECAMRICERT S.R.L., Sveučilište Foggia i Nacionalna konfederacija obrtničkog sektora i malih i srednjih poduzeća Abruzzo, uz pridružene partnere Vijeće Europe – Ured u Veneciji i Trgovačko-ugostiteljska škola iz Karlovca.

Projektni partneri